

Supravegherea și controlul vectorilor hematofagi în Republica Moldova

Sorin COVACI^{ID}, Vasile SOFRONIE^{ID}

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
„Nicolae Testemițanu”, Chișinău, Republica Moldova

Cuvinte-cheie:

*vectori hematofagi;
boli transmise de vectori;
supraveghere;
control.*

Introducere

Bolile transmise de vectori (BTV) constituie o amenințare majoră la adresa sănătății publice la nivel global, reprezentând aproximativ 17% din totalul bolilor infecțioase și fiind responsabile de peste 700.000 de decese anual, conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății. Factori precum schimbările climatice, globalizarea și modificările ecologice generate de activitățile umane au contribuit la extinderea arealului geografic al vectorilor, inclusiv în zonele temperate, cum este și Europa. Situația este agravată de creșterea rezistenței vectorilor la insecticide, ceea ce limitează eficiența metodelor tradiționale de control. În Republica Moldova, condițiile climatice și ecologice favorizează dezvoltarea și proliferarea vectorilor, sporind riscul apariției focarelor de boală. În acest context, implementarea unui sistem național eficient de supraveghere, monitorizare și raportare a bolilor transmise de vectori este esențială pentru prevenirea epidemiilor și protejarea sănătății populației.

Material și metode

Revizuirea literaturii reprezintă o analiză descriptivă a surselor specializate. Au fost aplicate următoarele metode de studiu: istorică, comparativă, grafică, descriptivă și de sinteză. Metodologia de selecție a surselor bibliografice a inclus mai multe baze de date: PubMed, Mendeley, Instrumentul Bibliometric Național, Bazele de

date ale Agenției Naționale pentru Sănătate Publică. Aceste surse au susținut o viziune de ansamblu asupra subiectului și au fundamentat concluziile tezei.

Rezultate

În Moldova, vectori hematofagi precum *Anopheles maculipennis s.l.*, *Aedes vexans*, *Culex pipiens s.l.*, *Ixodes ricinus*, *Dermacentor marginatus*, *Haemaphysalis punctata* și *Phlebotomus papatasi* au fost identificați prin metode de eșantionare entomologică, analize de laborator și tehnici moleculare, inclusiv PCR și ELISA. Acestea sunt utilizate pentru detectarea agenților patogeni precum *Plasmodium*, Virusul West Nile (WNV), *Borrelia burgdorferi* și Virusul encefalitei de căpușe (TBEV). Malaria rămâne un risc din cauza cazurilor importate. *Dirofilaria spp.* a fost identificată la țânțari, cu infecții umane sporadice. Boala Lyme, transmisă în principal de *Ixodes ricinus*, este cea mai frecventă BTV, cu o incidență în creștere. Deși nu au fost raportate cazuri umane de encefalită de căpușe, virusul a fost detectat în căpușe. În prezent, nu există măsuri de control al vectorilor implementate.

Concluzii

Consolidarea supravegherii și controlului vectorilor în Moldova este esențială pentru reducerea amenințării tot mai mari reprezentate de bolile transmise de vectori. Tehnicile avansate de diagnostic îmbunătățesc evaluarea riscurilor și detectarea timpurie, însă în lipsa controlului activ al vectorilor, sănătatea publică rămâne vulnerabilă. Prioritățile strategice ar trebui să includă monitorizarea sporită, întărirea legislației, campanii de informare publică și colaborare internațională pentru a asigura o gestionare eficientă a vectorilor și a proteja sănătatea publică.

Autor corespondent:

Sorin Covaci,
e-mail: sorincovaci61@gmail.com